

Газрын тосны салбарт бүтээгдэхүүн хуваах гэрээгээр олборлолтын үйл ажиллагаа явуулсан гэрээлэгчдийн нийт хөрөнгө оруулалт, өртөг нөхөгдсөн болон нөхөгдөх зардлын хэмжээ, газрын тосны экспорт, борлуулалтын орлогын тооцоо хуваарилалтад баталгаажуулалт хийх аудит

**БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЭРГЭЖЛИЙН
ЗӨВЛӨХ ҮЙЛЧИЛГЭЭ ҮЗҮҮЛЖ, ДҮГНЭЛТ ГАРГАХ ШИНЖЭЭЧИЙН
АЖЛЫН ДААЛГАВАР**

2025 оны 02 дугаар сарын 17-ны өдөр

Дугаар: УАТ-АД/2025-04

Улаанбаатар хот

Ажлын зорилго: Газрын тосны салбарт бүтээгдэхүүн хуваах гэрээгээр олборлолтын үйл ажиллагаа явуулсан гэрээлэгчдийн 2022, 2023 оны нийт хөрөнгө оруулалт, өртөг нөхөгдсөн болон нөхөгдөх зардлын хэмжээ, газрын тосны экспорт, борлуулалтын орлогын тооцоо, хуваарилалтад баталгаажуулалт хийх аудитын гүйцэтгэлийн болон тайлагналын үе шатны ажилд аудитын багт байгаль орчны чиглэлийн нарийн мэргэжлийн дэмжлэг, туслалцаа үзүүлж, хамтран ажиллана.

Ажил гүйцэтгэх хугацаа: 2025 оны 03 дугаар сарын 10-ны өдрөөс 2025 оны 12 дугаар сарын 10-ны өдөр хүртэлх хугацаанд гүйцэтгэнэ.

Байршил: Үндэсний аудитын газар

НЭГ. ЕРӨНХИЙ МЭДЭЭЛЭЛ

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.3, 17 дугаар зүйлийн 17.1-д заасан бүрэн эрхийн хүрээнд Газрын тосны тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.2-т заасны дагуу Газрын тосны салбарт бүтээгдэхүүн хуваах гэрээгээр олборлолтын үйл ажиллагаа явуулсан гэрээлэгчдийн 2022, 2023 оны батлагдсан төлөвлөгөө, төсвийн дагуу хийж гүйцэтгэсэн ажил, нийт хөрөнгө оруулалт, өртөг нөхсөн болон нөхөгдөх зардлын хэмжээ, газрын тосны экспорт, борлуулалтын орлогын тооцоо, хуваарилалтад аудит хийж баталгаажуулна.

ХОЁР. ГҮЙЦЭТГЭХ АЖИЛ, ҮҮРЭГ

Байгаль орчны мэргэжлийн зөвлөх шинжээч нь аудитын багтай хамтран Монгол Улсын Ерөнхий аудиторовын баталсан аудитын төлөвлөгөө, хөтөлбөрийн дагуу ажлын даалгаварт заасан ажлыг АДБОУС болон холбогдох журам болон бусад баримт бичигт нийцүүлэн чанартай, арвилан хэмнэлттэй, үр ашигтай, үр нөлөөтэй хэлбэрээр цаг хугацаанд нь хийж гүйцэтгэх үүрэгтэй.

Ажлын зорилтын хүрээнд Ашигт малтмал, газрын тосны газраас Газрын тосны тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.1-д заасны дагуу ирүүлсэн дүгнэлт, тайланг үнэн зөв дүгнэсэн эсэхийг Үндэсний аудитын газар, Ашигт малтмал, газрын тосны газар шаардлагатай бол "Петрочайна Дачин Тамсаг" ХХК, "Доншен газрын тос Монгол" ХХК, "Петроматад" ХХК-д тус тус ажиллана.

АДБОУС, холбогдох журмыг баримтлан хангалттай, зохистой нотлох баримт бүрдүүлж түүнд үндэслэн дүн шинжилгээ хийж дараах дэд тайлан ирүүлнэ. Үүнд:

1. Гэрээлэгчийн төлөвлөсөн байгаль орчны нөхөн сэргээх ажлыг холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу бодитой боловсруулж, хянаж, баталсан эсэхэд нотлох баримттай, үндэслэл бүхий дүгнэлт гаргах;
2. Байгаль орчны ажлын төлөвлөлтөд тусгасан өрмийн хаягдал шингэнийг саармагжуулах, технологийн хаягдал буюу тостой бохир шороог цэвэршүүлэх, хатуу хог хаягдлын цэгийн үйл ажиллагаа, үйлдвэрлэлийн шингэн хаягдлын сангийн нөхөн сэргээлтийг хийсэн эсэхэд дүгнэлт гаргах;
3. Хөрсний дээж авалт, лабораторийн шинжилгээ, биологийн нөхөн сэргээлт, олборлолтын талбай буцаалтын байгаль орчны нөхөн сэргээх ажлыг холбогдох хууль тогтоомж, стандартын дагуу хийсэн эсэхэд нотлох баримттай, үндэслэл бүхий дүгнэлт гаргах;
4. Гэрээлэгчийн байгаль орчин хамгаалах, нөхөн сэргээхэд зарцуулсан зардал бодитой, үнэн зөв эсэхийг холбогдох тайлан, баримтад тулгуурлан, үйлдвэрлэлийн бааз болон газар дээр нь очиж, тулган баталгаажуулж, дүгнэлт гаргах;
5. Байгаль орчин хамгаалах, нөхөн сэргээлттэй холбоотой илэрсэн бусад нэмэлт шаардлагатай асуудлаар дүгнэлт гаргах.

ГУРАВ. АЖЛЫН ХАМРАХ ХҮРЭЭ

Аудитын хамрах хүрээнд бүтээгдэхүүн хуваах гэрээгээр газрын тосны олборлолт, экспортын үйл ажиллагаа явуулж буй гэрээлэгчийн батлагдсан төлөвлөгөө, төсвийн дагуу хийж гүйцэтгэсэн ажил, өртөг нөхөгдсөн болон нөхөгдөх зардал, газрын тосны экспорт, борлуулалтын орлогын тооцоо, хуваарилалтын холбогдох тайлан, мэдээнд байгаль орчны нөхөн сэргээлттэй холбоотой ажлын гүйцэтгэлийг хамруулна.

ДӨРӨВ. ХҮЛЭЭГДЭЖ БУЙ ҮР ДҮН, БҮТЭЭГДЭХҮҮН

Зөвлөхийн ажлын гүйцэтгэлээр дараах үр дүнд хүрнэ. Үүнд:

Аудитын үе шат	Гүйцэтгэл	Хүлээгдэж буй үр дүн
Гүйцэтгэлийн үе шат	1. Гэрээлэгчийн байгаль орчин хамгаалах, нөхөн сэргээхэд зарцуулсан өртөг нөхөх зардлын задаргааг он тус бүрээр ангилна.	Гэрээлэгчийн Байгаль орчин хамгаалах, нөхөн сэргээх төлөвлөгөөнд тусгасан ажлын бодит гүйцэтгэлийг тулган баталгаажуулж, ажлын тайлан ирсэн байна.
	2. Өрмийн хаягдал шингэнийг саармагжуулах, технологийн хаягдал буюу тостой бохир шороог цэвэршүүлэх, хатуу хог хаягдлын цэгийн үйл ажиллагаа, үйлдвэрлэлийн шингэн хаягдлын сангийн нөхөн сэргээлт хийсэн эсэхэд дүгнэлт гаргана.	
	3. Байгаль орчны үнэлгээний ажил болон байгаль орчны хяналт шинжилгээ хийсэн эсэх, хөрсний дээж авалт, авсан дээжийн лабораторийн шинжилгээ, биологийн нөхөн сэргээх ажлыг холбогдох хууль тогтоомж, стандартын дагуу хийсэн эсэхэд дүгнэлт гаргана.	
	4. Гэрээлэгчийн байгаль орчин хамгаалах, нөхөн сэргээх төлөвлөгөөнд тусгагдсан ажлын бодит гүйцэтгэлийг тулган баталгаажуулсан ажлын тайланг бичгээр ирүүлнэ.	
Тайлагналын үе шат	1. Аудитын тайлангийн төсөл боловсруулахад оролцох, асуудлын шинжилгээний бүлгийн дагуу шинжээчийн тайлан, дүгнэлт, зөвлөмж боловсруулах болон нэгдсэн тайланд мэргэжил, арга зүйн зөвлөгөө өгнө. /Шалгагдагч байгууллагын санал мөн хамаарна/	Шинжээчийн тайлан, дүгнэлт, зөвлөмжийг эцэслэн гаргасан байна.
	2. Тайланг Аудитын зөвлөл, УИХ-ын байнгын хороогоор хэлэлцэхэд аудитын багт зөвлөмж өгч оролцох.	Аудитын тайлан баталгаажсан байна.

ТАВ. УДИРДЛАГА, ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ

Гүйцэтгэх ажил үүргийн хүрээнд зөвлөх үйлчилгээ үзүүлж, аудитын гүйцэтгэлийн болон тайлагналын үе шатанд оролцох Зөвлөх /иргэн, хуулийн этгээд, баг байж болно/ нь Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан гэрээлэгчийн батлагдсан төлөвлөгөө, төсвийн дагуу хийж гүйцэтгэсэн ажил, нийт хөрөнгө оруулалт, өртөг нөхөгдсөн болон нөхөгдөх зардлын хэмжээ, газрын тосны экспорт, борлуулалтын орлогын тооцоо, хуваарилалтад баталгаажуулалт хийх аудитыг гүйцэтгэхэд Үндэсний аудитын газрын аудитын багийн бүрэлдэхүүнтэй хамтарч ажиллана.

Ажлын даалгаврыг гүйцэтгэхээр шалгарсан байгаль орчны мэргэжлийн зөвлөх шинжээч нь ажил эхлүүлэх болон хүндрэл бэрхшээл, эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэн захиалагч /Үндэсний аудитын газар/-тай урьдчилсан уулзалт, ярилцлага хийх, шаардлагатай асуудлаар нэмэлт тодруулга авч ажиллаж болно.

Зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх явцад шийдвэрлэх боломжгүй асуудал үүссэн тухай бүр захиалагч талын холбогдох албан тушаалтанд даруй мэдэгдэнэ.

ЗУРГАА. ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА БОЛОН АЖЛЫН ТУРШЛАГА

Зөвлөх шинжээч нь байгаль орчны чиглэлээр ажлын дадлага, туршлагатай, дүгнэлт гаргах, зөвлөх үйлчилгээний чиглэлээр ажиллаж байсан, тухайн аудитад зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэхэд ашиг сонирхлын зөрчилгүй гэдгээ бүрэн илэрхийлсэн байна.

Үндэсний аудитын газартай нэгдмэл сонирхолтойгоор хувь хүн байгууллага, Төрийн болон албаны нууцыг задруулахгүй хамтран ажиллана.

Тавигдах шаардлага болон ажлын туршлагын хүрээнд зөвлөхөд дараах боловсролын тусгайлсан зэрэг, үндсэн мэргэжил, мэргэшлийн шаардлага тавигдана. Үүнд:

Хуулийн этгээдийн хувьд:

- ✓ Зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх эрх бүхий байх;
- ✓ Зөвлөх үйлчилгээ үзүүлж байсан 2-оос доошгүй жилийн ажлын туршлагатай байх;
- ✓ Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээ хийж байсан туршлагатай;
- ✓ Газрын тосны чиглэлээр зөвлөж байсан бол давуу тал болно.

Ажиллах хүчний шаардлага:

- ✓ Байгаль орчны чиглэлээр магистр ба түүнээс дээш зэрэгтэй;
- ✓ Мэргэжлээрээ 6-аас дээш жил ажилласан;
- ✓ Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээ болон эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажил хийж байсан туршлагатай;
- ✓ Мэргэжлийн англи хэл эсхүл хятад хэлний мэдлэгтэй;
- ✓ Компьютерын өргөн хэрэглээний программууд дээр ажиллах чадвартай;
- ✓ Багаар ажиллах, ачаалал даах чадвартай;
- ✓ Газрын тосны чиглэлээр ажиллаж байсан бол давуу тал болно.
- ✓ Төрийн албан хэрэг хөтлөлт, архивын талаар мэдлэгтэй, англи хэлний дундаас дээш түвшний сургалтад хамрагдсан бол давуу тал болно.

Баг, хувь хүний хувьд:

- ✓ Байгаль орчны чиглэлээр магистр ба түүнээс дээш зэрэгтэй;
- ✓ Зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх эрх бүхий байх;
- ✓ Мэргэжлээрээ 6-аас дээш жил ажилласан;
- ✓ Зөвлөх үйлчилгээ үзүүлж байсан 3-аас доошгүй жилийн ажлын туршлагатай байх;
- ✓ Газрын тосны чиглэлээр ажиллаж байсан бол давуу тал болно
- ✓ Англи болон хятад хэлний мэдлэгтэй бол давуу тал болно.

Дээрх ажлын даалгаврын 6-д заасан шаардлагыг хангасныг нотлох баримт бичгийн баталгаажсан хуулбарыг Үндэсний аудитын газрын цахим хаягаар ирүүлнэ.

Монгол Улсын холбогдох хууль тогтоомжийг үйл ажиллагаандаа мөрдлөг болгон гэрээ, ажлын даалгаварт заасан ажлыг мэргэжлийн болон чанарын өндөр түвшинд гүйцэтгэж, шаардлагатай судалгаа, шинжилгээ, тооцоо, тайлан бусад ажлыг хугацаанд нь үнэн зөв чанартай хийж гүйцэтгэнэ.

ДОЛОО. ТӨЛБӨРИЙН НӨХЦӨЛ

Байгаль орчны мэргэжлийн зөвлөх шинжээчийн ажлын хөлсийг харилцан тохиролцож, төлбөрийн нөхцөлийг ажлын гүйцэтгэлд үндэслэн гэрээнд заасан нөхцөл, хуваарийн дагуу олгоно.

ХЯНАСАН:

САНХҮҮ, НИЙЦЛИЙН АУДИТЫН ГАЗРЫН
ЗАХИРАЛ, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

АУДИТЫН МЕНЕЖЕР

БОЛОВСРУУЛСАН:

АХЛАХ АУДИТОР

АУДИТОР

Ц.НАРАНЧИМЭГ

И.ЭРДЭНЭЦЭЦЭГ

Л.НЯМТӨМӨР

С.БИЛГҮТЭЙ

2025 оны 02 дугаар сарын 06-ны өдөр